

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 aprilie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă,
Elena Covalenco,
Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2017, declarat de către șeful Direcției generale administrare fiscală Centru, Serviciul Fiscal de Stat, Damian Nicolae în cauza penală în privința inculpatului

Cojocaru Nicolae Sergiu, născut la 06 august 1979, originar din or.Călărași, domiciliat în s.Seliște Nouă, r-nul Călărași, str.Ștefan cel Mare 82.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 07.10.2016 - 22.06.2017;
2. Instanța de apel: 13.07.2017 - 11.12.2017;
3. Instanța de recurs: 12.03.2018 - 18.04.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni, sediul Călărași din 22 iunie 2017, Cojocaru Nicolae a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal la amendă în mărime de 2500 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de forma organizatorico-juridică și de tipul de proprietate pe un termen de 2 ani.

Acțiunea civilă formulată de Inspectoratul Fiscal de Stat a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

2. Prima instanță, examinând cauza în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, a constatat că Cojocaru Nicolae, în perioada de 01 iunie 2011 – 30 decembrie 2012, activând în calitate de administrator și fondator al SC „Imperial-Com” SRL, cu adresa juridică pe str.Alexandru cel Bun, 236, or.Călărași, precum și cu adresa de activitate atât pe str.Alexandru cel Bun, 236, or.Călărași, cât și pe str.Călărașilor, or.Călărași, organizație comercială, investită cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice în cadrul unei organizații comerciale, care potrivit art.17, 31, 32 și 33 din Legea contabilității nr.426-XIII din 04.04.1995, este responsabil de asigurarea controlului asupra operațiunilor economico-financiare și înregistrarea lor în documentele justificative, organizarea și crearea condițiilor necesare pentru ținerea corectă a contabilității, întocmirea și prezentarea în termen a rapoartelor financiare și dărilor de seamă fiscale, având ca principale genuri de activitate - comercializarea materialelor de construcție, iar începând cu luna octombrie 2012 și prestarea serviciilor în domeniul construcției, în perioada lunilor octombrie-decembrie 2012, conform proceselor-verbale de recepție finală, a efectuat lucrări de construcție și reconstrucție la mai multe

instituții după cum urmează: SC „Colmasan-Cons”, în valoare de 427213 lei; SC „Beloctan” SRL, în valoare de 292018 lei; SC „Exfactor-Grup” SRL, în valoare de 2529833 lei; IPC „Icam” SRL, în valoare de 529425 lei; SC „Exfactor-Grup” SRL, în valoare de 1133998 lei; SC „Blando Auto”, în valoare de 1219000 lei.

Astfel, în perioada respectivă SC „Imperial-Com” SRL a efectuat lucrări de construcție și reconstrucție la întreprinderile menționate în sumă totală de 7404298 lei, inclusiv TVA în sumă de 1234050 lei.

Urmărind scopul tănuirii veniturilor impozabile obținute în urma îndeplinirii lucrărilor și serviciilor efectuate la obiectele descrise, Cojocaru Nicolae intenționat, încălcând prevederile art.3 și 4, anexa 3, pct.1.1 din Legea BASS, nu a reflectat în evidența contabilă tranzacțiile efectuate și mijloacele bănești obținute în rezultatul acestora.

Tot el, urmărind scopul tănuirii impozitelor, nu a reflectat integral în darea de seamă anuală, prezentarea serviciilor abilitate persoanelor ce au executat de facto volumul lucrărilor de reparație și construcție, conform actelor de recepție finală a lucrărilor, precum și nu a calculat și declarat salariul ce urma a fi achitat acestora în sumă de 1458580 lei.

În rezultatul încălcării admise de inculpat, au fost ratate contribuții de asigurări sociale obligatorii (23%), în mărime de 336577 lei și contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii în mărime de 87803 lei, fapt ce a dus la diminuarea fondului de salarizare cu 424380 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

Tot în luna noiembrie 2012, SC „Imperial-Com” SRL, fiind înregistrată ca plătitor de TVA, cu certificatul de înregistrare nr.3800302 din 01.08.2015, prin intermediul directorului acesteia Cojocaru Nicolae a procurat de la SC „Amfibia” SRL, 150 tone de cărbune, în valoare de 405000 lei, inclusiv TVA în sumă de 22892 lei.

Tot în luna noiembrie 2012, SC „Imperial-Com” SRL, în persoana aceluiși conducător, a procurat de la SC „Cleber” SRL, mărfuri în sumă de 1470627 lei, inclusiv TVA 245105 lei, însă, în urma verificării documentelor contabile a fost stabilit că livrarea lor a fost efectuată parțial, în sumă de 381200 lei (la preț de cumpărare), inclusiv TVA în sumă de 63533 lei.

Valoarea mărfurilor procurate de SC „Imperial-Com” SRL de la acești doi agenți economici, ce urma să se afle în stocul contribuabilului, conform documentelor contabile, constituia 1494427 lei, inclusiv TVA în sumă de 249072 lei.

Însă, la 27 decembrie 2012, în timpul controlului fiscal, marfa respectivă lipsea, fiind comercializată fără înregistrarea tranzacției de livrare în evidența contabilă.

În urma încălcărilor expuse Cojocaru Nicolae, încălcând art.97 alin.(1) Cod fiscal, urmărind același scop, intenționat, a micșorat TVA aferentă bugetului în sumă de 293531 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

- procurorul, care a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui N.Cojocaru să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții de conducere în întreprinderi, organizații, indiferent de forma de organizare și de tipul de proprietate pe un termen de 5 ani și admiterea acțiunii civile înaintate de IFS Călărași, cu încasarea din contul inculpatului în bugetul public a sumei de 1500376,92 lei, invocând că inculpatul, pe parcursul a trei ani, nu a achitat plățile care i-au fost calculate de IFS Călărași, existând suspiciuni că nu le va achita, precum și prejudiciul cauzat prin infracțiune; - instanța,

deși reprezentanții IFS Călărași au prezentat suficiente probe care justifică mărimea prejudiciului solicitat, neîntemeiat a refuzat încasarea acestuia în mărimea solicitată și a dispus ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile;

- avocatul V.Jian în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal intentat față de N.Cojocar u să fie încetat în baza Legii privind amnistia, invocând că instanța neîntemeiat a admis acțiunea civilă, or, reieșind din normele Codului de procedură civilă, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care pricina nu urmează a fi judecată în procedură civilă, într-un litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeieri ori a fost emisă o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă sau o încheiere de încetare a procesului în legătură cu renunțarea reclamantului la acțiune sau cu confirmarea tranzacției dintre părți;

- șeful Direcției generale, administrare fiscală centru, N.Damian, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care SC „Imperial-Com” SRL să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art.244 alin.(2) Cod penal, invocând că instanța nu a dat apreciere documentelor prezentate de către IFS Călărași referitor la actele ilegale comise de către SC „Imperial-Com” SRL și nu a examinat cauza penală de față, inclusiv din punct de vedere al prezenței în acțiunile persoanei juridice a elementelor constitutive ale infracțiunii nominalizate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2017, apelurile declarate de către procuror, avocatul V.Jian în numele inculpatului și șeful Direcției generale, administrare fiscală centru, N.Damian au fost respinse ca nefondate.

În acest sens, instanța a indicat că la pronunțarea sentinței, prima instanță, examinând probele administrate de organul de urmărire penală prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a conchis că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal.

Consecvent, instanța de apel a apreciat apelurile declarate, expuse la pct.3 al prezentei decizii, ca fiind pur declarative.

Astfel, cu referire la apelul declarat de către procuror, instanța de apel a menționat că prima instanță a dat deplină eficiență prevederilor art.6, 7, 61, 75-78 Cod penal, ținând cont de obiectul juridic la care a atentat inculpatul, că prin infracțiunea comisă a prejudiciat bugetul de stat, că repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune poate avea loc prin executarea unei pedepse pecuniare, de persoana inculpatului, care este tras la răspundere penală pentru prima oară, la locul de trai se caracterizează pozitiv, este angajat în câmpul muncii, are un copil minor la întreținere, precum și de scopul pedepsei, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă echitabilă.

Cu referire la solicitarea procurorului privind încasarea de la N.Cojocar u a prejudiciului material în mărimea solicitată, instanța de apel a menționat că în cadrul examinării cauzei penale, reprezentantul IFS Călărași nu a prezentat probe suficiente, concludente, pertinente și admisibile care să confirme mărimea prejudiciului solicitat și prin urmare, prima instanță corect a admis în principiu acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

Referitor la solicitarea avocatului V.Jian în numele inculpatului privind amnistierea acestuia, instanța de apel a menționat că în speță a fost admisă acțiunea civilă, iar în virtutea prevederilor art.10 alin.(1) lit.k) din Legea privind amnistia, amnistia nu se aplică în cazul în care persoana învinuită, inculpată sau condamnată nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este urmărită sau, după caz, a fost condamnată și astfel, solicitarea apărării nu poate fi reținută.

Totodată, în partea în care avocatul invocă prevederile art.170 Cod de procedură civilă, instanța a precizat că norma respectivă reglementează instituția restituirii cererii de chemare în judecată în instanța de drept comun, iar acțiunea civilă în speță a fost înaintată de către Serviciul Fiscal în cadrul dosarului penal, și respectiv acest argument al apărătorului nu poate fi acceptat.

În ce privește solicitarea șefului Direcției generale, administrare fiscală centru, N.Damian privind recunoașterea persoanei juridice SC „Imperial-Com” SRL vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.244 alin.(2) Cod penal, instanța de apel a menționat că infracțiunea i-a fost imputată doar lui N.Cojocaru, persoanei juridice nefiindu-i atribuită vreo calitate procesuală, iar în temeiul art.325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

5. Împotriva hotărârilor judecătorești a declarat recurs ordinar șeful Direcției generale administrare fiscală Centru, Serviciul Fiscal de Stat, N.Damian care, indicând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, pe motiv că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel; - instanța nu a reținut că IFS Călărași și-a concretizat pretențiile financiare față de inculpat, astfel că prejudiciul material solicitat fiind în mărime de 1310426,37 lei, nu a ținut cont de prevederile art.225 Cod de procedură penală, care statuează că judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către șeful Direcției generale administrare fiscală Centru, Serviciul Fiscal de Stat, N.Damian în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursului ordinar, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Recurentul în recurs a invocat ca temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Analizând temeiul respectiv în raport cu motivele invocate în recursul declarat, Colegiul penal constată că acesta nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului.

Astfel, potrivit prevederilor art.427 alin.(2) Cod de procedură penală, temeiurile menționate la alin.(1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Reieșind din textul apelului declarat de către șeful Direcției generale,

administrare fiscală centru, N.Damian, acesta a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care la răspundere penală, în baza art.244 alin.(2) Cod penal, să fie trasă, inclusiv persoana juridică SC „Imperial-Com” SRL, invocând în acest sens că instanța nu a dat apreciere documentelor prezentate de către IFS Călărași referitor la actele ilegale comise de către SC „Imperial-Com” SRL și nu a examinat cauza penală de față, inclusiv din punct de vedere al prezenței în acțiunile persoanei juridice a elementelor constitutive ale infracțiunii nominalizate.

Instanța de apel, examinând apelul sus menționat prin prisma prevederilor art.414 alin.(1) și (5) și 417 alin.(8) Cod de procedură penală, s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra lui, indicând temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Declarând recursul, șeful Direcției generale, administrare fiscală centru, N.Damian, contrar condiției statuate la art.427 alin.(2) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor instanțelor de fond, drept motiv pentru aceasta invocând că instanța nu a ținut cont că IFS Călărași și-a concretizat pretențiile financiare față de inculpat, astfel că prejudiciul material solicitat fiind în mărime de 1310426,37 lei și că instanța nu a ținut cont de prevederile art.225 Cod de procedură penală, potrivit căruia judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală.

Respectiv, recurentul și-a întemeiat recursul pe alte motive decât cele invocate în apel, or, Colegiul penal reiterează că, reieșind din textul apelului, recurentul nu a avut pretenții față de modul soluționării acțiunii civile, ci doar referitor la faptul că la răspundere penală în baza art.244 alin.(2) Cod penal, nu a fost trasă persoana juridică SC „Imperial-Com” SRL.

Mai mult, Colegiul penal sesizează că pretenții referitor la acțiunea civilă și anume că instanța a admis în principiu acțiunea civilă, asupra cuantumului prejudiciului material urmând să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile, a avut doar procurorul, instanța de apel, conform art.414 alin.(1) și (5) și 417 alin.(8) Cod de procedură penală, pronunțându-se argumentat și detaliat asupra motivelor invocate.

Astfel, la pct.46, 47 al deciziei instanței de apel, instanța a indicat că, în temeiul art.387 alin.(3) Cod de procedură penală, având în vedere că reprezentanții IFS Călărași nu au prezentat probe suficiente, care să justifice mărimea prejudiciului material cauzat, acțiunea civilă urmează a fi admisă în principiu, asupra cuantumului prejudiciului material urmând să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

Consecvent, Colegiul penal ține să precizeze că la soluționarea acțiunii civile, instanța aplică prevederile art.225 alin.(3) Cod de procedură penală, potrivit cărora odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă, în coroborare cu prevederile art.387 alin.(3) Cod de procedură penală, potrivit cărora, în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Respectiv, potrivit dispozitivului sentinței, prima instanță, în temeiul art.225 alin.(3) Cod de procedură penală a examinat acțiunea civilă, iar în temeiul art.387 alin.(3) Cod de procedură penală a admis acțiunea civilă în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului material să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile (f.d.20 v.3).

În această ordine de idei, în cadrul examinării litigiului în ordinea procedurii civile, instanța civilă, în baza actelor justificative pe care le va prezenta Direcția generală, administrare fiscală centru, va stabili mărimea prejudiciului material cauzat bugetului public național.

Prin urmare, argumentele recurentului nu pot fi reținute, decizia instanței de apel fiind bine argumentată, motivată și în concordanță cu prevederile art.394 Cod de procedură penală.

Astfel, analizând materialele cauzei și hotărârea instanței de apel recurată, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept gravă ce ar afecta legalitatea hotărârii judecătorești.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că motivele invocate de către recurent nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea recursului, fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către șeful Direcției generale administrare fiscală Centru, Serviciul Fiscal de Stat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui Cojocaru Nicolae, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 mai 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu